

270543

HYPERION

LITERE ȘI ARTĂ

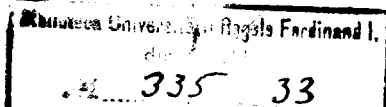
Director: C. ARGINTARU

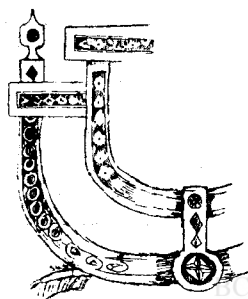
COLABOREAZĂ:

1. ȘT. BEZDECHI — *Spre barbarie...*
 2. P. GRIMM — *Traduceri din Shakespeare și Mörrike*
 3. C. ARGINTARU — *Poetul*
 4. O. APOSTOL — *Omer și medicina*
 5. A. HAPCA — *Sunt oare apostoli?*
 6. O. GOGA — *Cincizeci de ani de viață*
- Cărțile, Revistele, Artistice, Lămuriri și Redacționale*

Anul I, Nr. 1 din 1 Ianuarie 1932 — Cluj

Spre barbarie . .

Un mare pesimist al timpurilor moderne afirmă că jumătate din lume suferă de foame, iar cealaltă jumătate, de plictiseală. Și plictiseala, apanagiu al celor îmbuibăți, a fost todeauna un rău sfătuitor. Ea indemna, în vremea imperiului lui Claudiu, pe matroanele romane, să se bălăcească în taverne imunde, după pilda Messalinei; ea făcea pe cei care nu mai știau ce plăceri să inventeze, să caute satisfacții inedite în cele mai vulgare și josnice tovărășii. Procesul acestă de voită transformare în canalie, de *encanaillement*, cum îi spunea Boissier, a fost, în toate societățile, un prodrom al barbariei. Deținătorii puterii și ai valorilor, oboșiți, de la o vreme, și de răspunderea pe care și-o impune exercițiul autorității, și de izolarea la care te condamnă ascensiunea, și de sațiul provocat de belșugul primejdios, au început să abdice dela datoria lor de conducători și pilduitori. Resortul disciplinei, rezultate din o permanentă auto-controlare, a început să slăbească. Indrumătorii au început să uite arta de a comanda, și ca urmare, plebea s'a desvâțat de sfântul obicei al supunerii.

Insemnătatea rațiunii, rânduitoare și limpezitoare a lucrurilor și raporturilor omenești, a început să fie pusă la îndoială. Îndoindu-se în cele din urmă și ea de sine, a luat calea compromisiurilor cu dușmanii ei cei mai declarați, spre a sfârși prin a închina armele în fața unor idoli falși. Demonii întunericului, pe care ea-i biruise, cum odinioara zeița Atena biruise pe giganți haotici, scăpați de stăpânirea ei, au ieșit din adâncurile lor, ca să joace o sarabandă din ce în ce mai deșuchiată în spiritele din ce în ce mai incoherente, mai anarhizate. Căci în lumea democrațiilor integrale trebuia detronată și rațiunea, marea tirană, creatoare de ordine și erarhie. Și odată cu ea a trebuit să cadă și arta adevărată, arta clasică, ce știuse să îmbrace în forme logice frumosul, fratele neperitor al eternității. Jos, deci, cu ritmul, care nu-i decât

expresia artistică a rațiunii; jos cu acest fecundator a tot ce e formă moartă. Artă nouă n'are nevoie de această icoană a tot ce e lege și ordine în cosmos, în viață, în imperiul frumosului. Ritm înseamnă doară disciplină pentru care barbarul n'a avut niciodată înțelegere. Iată de ce preoții așa zisului frumos de acum cochetază cu rudimentarele manifestări artistice (?) ale primitivilor. E cel mai clar simptom al barbariei începânde. E și aceasta expresia afinității crescânde față de trogloditii, de care contemporanii — blazați — caută să se apropie prin acel proces de *encanaillement* pomenit. E o revenire la formele primare, o cădere a noului Icar, ce n'a știut să se mențină la înălțimea cucerită cu atâta avânt și cu atâta trudă.

Dar ne rămâne știința, titlul de mândrie al epocii noastre, ne rămâne această știință ce tinde din ce în ce să se rezume la aplicări și invențiuni practice, părăsind calea marilor principii luminoase, a speculațiilor pure, a acelei *Theoria*, ce constă în contemplarea voluptoasă a marilor taine, hrană puternică și aleasă pentru suflete marețe. Ah, tehnica aceasta cu pretenția ei orgolioasă de a face pe oameni mai fericiți! Când a fost mai puțină fericire în lume decât azi? Aceste sărmane invențiuni — ingenioase manifestări de cobold subpământean — solicită spiritul, îl îndreaptă spre lumea din afară, iar sufletul rămâne pustiu, ca o casă chivernisită de o gospodină ușarnică. Cugetul acaparat și ademenit de amăgitoarele aparențe din afară, pretexte de înșelătoare plăcere sau de sterilă agitație, nu mai are vreme să se concentreze asupra lui însuși, să se adâncească; astfel, în loc de oameni tari și întregi, avem homunculi ce se agită ca niște moriși inutile; în loc de idei fulgerătoare și fecunde, neputincioase larve de gânduri inefective, incoherente; în loc de faptul și de gestul eroic, atitudini de cabotin. Dezagregare și incoherență, caracteristice simptome ale barbariei care nu cunoaște sfîntenia efortului îndelung răbdător, îndreptat tenace spre o țintă, verigă de aur din lanțul sfortărilor ce tinde să facă din haos un cosmos.

Și în locul acelor religii, născute din nevoia legitimă de a proiecta viața la infinit și de a da oricărui gest și oricărei fapte pecetia eternității, o meschină rânduire a efemerelor rosturi pământești, fără perspectivă, fără orizont, în dosul cărora se cascade sperat genunea nimicniciei. Noii profeți au descoperit că menirea cea mare a omului e să muncească pentru a produce cât mai mult, să producă cât mai mult pentru a consuma cât mai mult. Filozofie de slavi netrebnici care asudă muncind, spre a consuma până plesnesc, concepție caracteristică lăcomiei barbare care nu cunoaște măsură, și nu știe că, agonisind mai mult decât îți trebuie, risci să te faci sclavul agoniseli tale sub a cărui povară sfârșești prin a fi strivit. Iată cumînțenia pe care o pun în locul vechei înțelepciuni a religiilor. Acestea, pe lângă că, sfātuind-ia

cumpătare, liberează pe om de lăcomia barbară, dar prin aceste indemnuri, potrivite pentru suflete libere și generoase, tind să scadă numărul eternelor conflicte stârnite de avariția umană, și, implicit, contribuiesc la așezarea unei cât mai mari armonii în această lume ce năzuiește spre pace și unitate.

Barbaria își ridică iar, precum vedem, glasul. Hoardele ei își croiesc din nou drumul spre *ideala Romă*, cetatea-simbol a tradiției, a rațiunii, a ritmului disciplinator. Oare ne va fi sortit să asistăm iarași la o victorie a lor?

Caveant consules...

Șt. Bezdechi

SHAKESPEARE

— Sonet —

Eu nu cred că sunt piedeci la unirea
 A două inimi ce credință-și țin,
 Iubire-adevărată nu-i iubirea,
 Ce pierе când în cale-i piedeci vin.
 Iubirea-i ca o stea nemișcătoare,
 Ce calea le-o arată la năleri,
 Statornică în furtuni îngrozitoare,
 Ea-i tot aceeași astăzi ca și ieri.
 Iubirea nu-i a vremii jucărie, —
 Tu frumusețe, doar, cu vremea treci, —
 Ea nu se schimbă ori-ce-ar fi să vie,

Aceeși ea rămâne 'n veci de veci.
 De mi se dovedește c'am mințit
 Nimic n'am scris și nimeni n'a iubit.

Traducere în forma originală

de P. GRIMM

Nu 'ntreba de ce suspin

Nu 'ntreba de ce suspin,
Lume, gri'e nu-ți mai face,
Lasă inimii în pace
Bucuria și-al'ei chin.

Nici eu nu știu de ce plâng,
Nici eu nu știu ce mă doare,
Inșă razele de soare
Tot prin lacrimi se resfrâng.

Nici nu știu, de multe ori,
De ce 'n inima-mi pustie
Vine-odată-o bucurie,
Ce-o străbate 'n dulci fiori.

Nu 'ntreba de ce suspin,
Lume, grije nu-ți mai face,
Lasă inimii în pace
Bucuria-i și-al'ei chin.

După EDVARD MÖRIKE

(poet german, 1804—1874)

Traducere de P. GRIMM

POETUL

Văd și simt toată însuflețirea de pe pământ
și lacrimile de-aceia mi-le 'nec într'un cânt.

Trăesc în orice fir de iarbă,
în flecare pom,
în hoabele de nisip
și în găngăniile toate ;
poate
de-aceia înțeleg viața pietrelor
și întreaga renaștere din cuprins.
Desprins
din mulțime, ascult, deoparte stând,
cum vântul — aripa creațiunii —
mișcă ramurile, întorcând
frunzele într'o parte ;
iar cântul meu
ce vine de departe
ca un ecou din adâncimi,
se îngână
cu ciripitul păsărilor,
într'o melodie păgână.

Eu făuresc poema firii
căci în sufletul meu
se oglindește
toată măreția viețuirii.

Sunt basmul nesfârșit,
mereu întinerit
și 'nviorat,
ce pe 'nserat
îl spun buicile copiilor s'adoarmă.
În mine nimic nu se sfarmă
din credința ce o am în *altă lume*,
mai bună și mai cu rost, —
sunt înțelegător a toate
cum nimeni altul n'a mai fost.

Suferințele tuturoră în mine șapă
 adânci brazde de văpale și de foc,
 înțeleg pe toți cei bătuți de nenoroc
 și tânguirea lor flința mea adapă.
 Toată nădejdea lor o strâng
 și speranța lor n'o frâng,
 ci le prevestesc
 cu venirea primului stol de cocori,
un nou revărsat de zori.

Cunosc dragostea cea mai adâncă ;
 din iubire mi-a'n făcut altar,
 ascult de ea ca de-o porâncă
 ce mi s'a dăruit ca un ceresc dar.

Soarele, în zile senine,
 și nopțile cu răcori divine
 luminate de lună,
 îmi împodobesc făptura ;
 iar stelele deasupra mea, cunură,
altfel răsar
 și *altfel* dispar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Trupul îmi e măuăstire
 în care sunt închise durerile mele ;
 sper în *devenire*, —
 nu sunt copleșit de păcate grele.

Văd prin nepătruns
 până *dincolo* de vlață
 și străpuns
 de florul veșniciei reînnoiri,
 singur mă desvăluî din cîață.

Toate ecestea le știu
 pentrucă sunt cu adevărat *viu*
 și sunt *eu*
 mai aproape de Dumnezeu.

C. Argintaru

Omer și medicina

Cea mai veche lucrare pe care o cunoaștem asupra medicinei în Omer, e aceea a lui **Brendel**: *De Homero me-*

dico. (Viteb. 1700).

Malgaigne publică în Iulie 1842 în Bulletin de l'Acad. royale din Paris, un studiu intitulat: *Etudes sur l'anatomie et la physiologie de Homère*.

În 1865 **Daremborg**, autor francez care s'a ocupat cu istoria medicinei, a publicat o lucrare (acum foarte greu de găsit) asupra cunoștințelor medicale din Iliada și Odiseia. Lucrarea are titlul: „*La médecine dans Homère*“.

Frölich publică la Stuttgart, în 1871, lucrarea sa: „*Die militärmedizin Homers*“.

În 1903 — **Körner**, **Euler** s'a ocupat de: *De angebliche Farbenblindheit Homers* (Marburg).

Körner, în 1904, se ocupă de: *Wesen und Welt der homerischen Heilkunde*. (Wiesbaden).

În 1918, **Schmiedeberg** pu-

blică la Strassburg: „*Über die Pharmaka in der Ilias und Odyssee*“.

În 1922, în No. 42 al rev. „Münch. med. Woch.“ apare un articol al lui **Körner**: *Wie entstanden die Anatomischen Kenntnisse in Ilias und Odyssee?* În numeroase alte lucrări, — unele citate de noi la capitoul *Bibliografia*, găsim importante date asupra cunoștințelor medicale ale lui Omer, mai ales în lucrarea profesorului *Guizart*.

Dar cea mai bună și complexă lucrare în acest sens. credem că este aceea a lui Otto **Körner**, profesor din *Rostock*, lucrare ce poartă titlul: „*Die ärztlichen Kenntnisse in Ilias und Odyssee*“. Cartea a apărut în 1929, la München și este fructul unei munci de mai mulți ani. Lucrarea aceasta e foarte importantă pentru istoria medicinei. Ne-a servit mult la alcătuirea lucrării noastre.

În No. 1930 al rev. *Sudhoffe Archiv für. Gesch. der Med. Fuld* (din Berlin) într'un articol intitulat: „*Wissenschaft bei*

Homer und Kritik“, se ocupă pe larg de lucrarea lui Körner.

Poemele bardului orb din Ohios, în deosebi Iliada și Odiseia, au fost Biblia Grecilor. În numele OMER, Elinii rezumau idealul de perfecțiune, la care poate ajunge cel de Muze inspirat. Iliada și Odiseia constituiesc într-o formă neîntrecută, de armonie, de noblete și de seninătate, cel mai vechi monument al literaturii europene. E o minune de artă. Aceste două poeme ale lui Omer explică în bună parte, caracterul desvoltării spirituale al poporului grec, în primul rând și apoi a celorlalte popoare europene, cari au reprezentat cultura în formele ei cele mai înalte. „Cunoștințele medicale — așa cum le găsim în aceste două epopoi — ne dovedesc — serie iluștrul elinist, profesorul Dr. Șt. **Bezdechi**, dela Universitatea din Cluj, în capitolul „*Omer și opera lui*“ din frumoasa și interesanta lucrare: „*Gânduri și chipuri din Grecia veche*“. (Cluj 1927) — că avem de-a face cu o viață destul de complicată, cu totul depărtată de acea primitivitate, în care au încercat să ne facă să credem, cercetătorii pripiti sau preveniți ai poemelor omerice“.

„Omer e un poet universal și poate cel mai mare poet european“. (Bezdechi).

În studiul amănunțit al Iliadei și Odiseei, făcut de noi, de data aceasta, în calitate de medic, am constatat cu mare surprindere, ce bine cunoștea Omer alcătuirea anatomică a trupului omănesc, fiziologia, chirurgia de război, terapeutică, medicina generală și Igiene.

Atât de bine sunt expuse cunoștințele pur științifice medicale, încât înclinăm să credem că însăși Omer era un medic poet.

Dacă într'adevăr, teoria Omerizilor se poate susține încă, apoi unul din ei era sigur medic. Prea sunt perfecte cunoștințele medicale, expuse atât de frumos și clar în poemelor omerice.

Lesne de înțeles că aceste două capod'opere nu închid în ele întreaga știință și artă medicală dinainte și până în vremea lui Omer. O fi oare expresiunea numai a științei și artei medicale pur eline sau e și sufletul medicinei de dincolo de hotarele Eladei? Noi înclinăm a crede că Egiptul a avut o mare influență în acest domeniu mai ales în ceea ce privește plantele leucitoare și îmbălsămarea cadavrelor. O influență indogermană — după cum subliniază Körner în ultima sa lucrare, e foarte posibilă.

Dr. O. Apostol

Sunt oare

apostoli ?

Pe stânci ascuțite
 mă porți Tu, Părinte,
 și mă duci pe cărări nesfârșite
 — izvor ce curge în talazuri neistovite.
 În lunga mea cale, mă înghimpă la fiecare pas,
 înveninate
 vârfuri de mărăcini, de nu mai am glas.
 De tunetele lumii nădejtile îmi sunt sfărâmate.
 Oare cine mă risipește sus spre soare ?
 Cine mi-a străpuns flacăra speranței
 de sufletul mă doare ?
 Așa m'am zămislit eu oare
 în coibul părintesc,
 în pământul săcuiesc ?
 Ce vină
 am avut de-am fost svârlit în neguri
 fără pic de lămină ?
 Unde mă aflu acum
 de mă 'nconjoară tot inime 'mpetrite
 pe orișicare drum ?

Prevăd izbucniri crunte
 de nedreptăți omenеști.
 În al lor umblet
 sunt oare apostoli să verse 'n-еle suflet ? !

At. Hapca (Kibédi Sándor)

OCTAVIAN GOGA

S'a spus că poeții sunt profeții neamurilor. Ei prevăd evenimentul social și dorința poporului le deschide vocea ce dă lozincă și orată țelul. Pe cărarea versului merge idealul, — poezia înfrumusețând cu bogatele-i culori toată gama simțirii omenești.

Cuvântul melodios e prima vorbă ce s'a putut spune, de aceea poezia e cântecul umanității. Ne apropiem de zei, — divinitatea fiind un *imn* prelungit în eternitate.

Versul ne răscolește toată ființa, dându-ne speranța de mai bine în desnădăjduitele clipe ale vieții; sporește elanul și dă imbold idealurilor mărețe. E poate singura mângâiere că suntem *oameni*.

*

EMINESCU e afirmarea spirituală a nației românești în cultura universală; COȘBUC reprezintă valoarea artistică a poporului nostru, iar GOGA — „întregirea unui neam ce de mult aștepta o dreaptă sărbătoare“.

*

Poetul Octavian Goga, în fruntea scriitorilor dela 1910—1915, e forța intelectuală, iar soldatul puterea fizică, a războiului nostru. Acești doi ostași — poetul și soldatul, ne-au împlinit dorința de a fi cu toții *una*, toată suflarea românească.

*

Nouă, tineretului dela 1916, poezia domnului Goga ne intrase în sânge. Poetul transformase voința tuturor, în versuri ce ne copleșiseră, iar noi i-am dat răspunsul în acea vreme eroică, strigând:

„Dară de ne-om prăpădi cu toții
„Tu Oltule să ne răzbuni“

și martoră ni-e tranșea că ne-am răzbunat cu toții.

Cei cari am scăpat din acest prăpăd, să ne fie îngăduit astăzi, ca ecoul de atunci, să-l răsfrângem peste cei cincizeci de ani ai poetului „Ne chiamă pământul“.

C. Argintaru

Cărțile

ȚAȚA MINCA de Panait Istrate. Scriitorul în jurul căruia s'a făcut acum câțiva ani, atâta vâlvă, a dat la iveală un nou roman, cu titlul de mai sus. Aceiași povestire simplă și ușoară ca în cărțile publicate mai demult. Narațiunea curge limpede, înlănțuind evenimentele însemnate, reliefând mai ales oamenii, întâmplările și peisagiile.

Țața Minca apare *femeie* în toate împrejurările. Frumoasă, tânără, deșteaptă și mai presus de toate, *umană*, — simțitoare la toate necazurile aproapei. Nu-și uită o clipă dragostea pe care o trăiește din plin, atunci când trupul ei o cere, alegându-și bărbatul demn de ea.

„Căci, tot întorcând un căpșor pe o parte și pe alta, tot „privindu-l în ochi și comunicându-i căldura pulpelor și fiorul degetelor tale, multe limbi au trebuit să se deslege, sau, în orice „caz, multe taine au putut fi pătrunse, datorită numai acestui simț „al pipăitului care, e poate cel dintâi cu care larva umană a luat „forma de ființă“.

Nu-și uită această admirabilă fată de țaran, nici rostul ei pe lume: de a face *binele*, când poate, nevoiașului.

La fel și tatăl lui Mincu. Om dintr'o bucată, cum s'ar spune. Aceste două ființe sunt pline de omenesc.

Mincu, amantul ei, devine la urmă un *prăpădit*, cum se întâmplă uneori cu toți acei cari au îndurat în tinerețea lor umilințele și lipsurile de tot felul, iar când se văd mai bine ajunși, uită de suferința din trecut și se prefac în brute.

Purtarea grecului Sima, spre sfârșitul romanului, ni se pare exagerată și cu greu înțelegem mila ce l'a cuprins, de a dăru-i agoniseala unei vieți întregi, altora.

Felul cum își duc viața oamenii de pe *Vărsătura* și inundația care se abate la anumite epoci, asupra acestui ținut cu așezări omenești, este descrisă cu măiestrie, încât luăm și noi parte la necazurile lor.

O carte de Domnul Panait Istrate e o plăcere pentru cititorii serioși.

*

Scriitorul **Sera Furpa**, a cărui apariție în lumea literilor, cu volumul său de nuvele, atât de apreciat, **Surprinși în intimitate**, dă la iveală un roman de război: „**Bătea un vânt de nebunie**“.

Acelaș spirit de observație, cu frază ușoară, descriere limpede și pitorească, se observă și în această carte. Conflictelor și problemele de ordin psihic, sunt analizate și disecate cu multă îndemănare. Stilul vioi, neforțat și necăutat.

Cărțile cari au ca temă războiul, se impun cititorilor numai atunci când sunt scrise cu talent și cuprind realitate. E cazul cu noul roman al domnului *Sera Furpa*. Despre război propriu zis, e prea puțin vorba în această carte. E descrisă mai cu seamă viața din spatele frontului, reliefând neseriozitatea acelor ce o trăiesc față cu greutățile celor ce duc greul în tranșee. Comandanți de unități ce sunt puși, din cauza incapacității, să conducă treburile sedentare, încercă mai rău lucrurile, fără să poată face și aici vre-o ispravă; iar soțiile dau ordine în locul lor, mărind și mai mult neorânduiala și sporind nedreptățile ce se fac la cei mici, mai ales soldaților. Unele din ele, de plictiseală, se dedau la erotism și imoralități în acele vremi de grea urgie.

Soldatul apare bun și răbdător cum îl cunoaștem cu toții. El nu crănește, numai câte o ironie amară îi scapă pe buze. E singura lui răzbunare și răsplată.

În mijlocul acestor înlănțuiri de nedreptăți, apare figura tânărului ofițer medic, cu dragoste de țară, de ostaș și de știința lui. El își face datoria până la capăt și *destinul* îl răsplătește lăsându-l teafăr.

Romanul acesta e citit cu nerăbdare dela început până la sfârșit și autorul pășește energie și cu curaj pe drumul literaturii.

Revistele

„**Viața Românească**“ Nr. 9 și 10 pe Septemvrie și Octomvrie, cu sumarul bogat și variat. Revista iașană publică mai mult articole sociologice, politice și științifice. Literatura e lăsată pe planul al doilea. Nu înțelegem de ce se mai întituleaza și „*literară*“, când i-ar sta mai bine: *Revistă sociologică*.

Dintre scriitorii ardeleni scriu domnii *I. Agârbiceanu* și publicistul *Pavel Pavel*. Un studiu interesant și documentat, asupra originii lui *Eminescu*, publică domnul *G. Călinescu*.

Cronici și recenzii — mai ales streine — din belșug.

*

„**Gândirea**“ Nr. 6, 7 și 8, trimestrial, închinat domnului *N. Iorgu*. E mai mult o publicație polemică, susținând mai ales teza ortodoxismului în literatură și ca mijloc de inspirație pentru scriitori. Că ortodoxismul în cultura noastră e un element de primul ordin, nu mai încapă îndoială, dar de aci și până a susține că scriitorii trebuie să se inspire din ortodoxie, mai va. Timp pierdut.

Gândirea mai e și artistică. Cu toate că publică reproduceri numai după tablourile „*alor noștri*“, totuși, acest fapt, e un real serviciu ce se face plasticeii românești.

*

„**Datina**“ dela Severin Nr. 7 și 9, revistă mai mult critică, e o publicație serioasă și face cinste celor ce își dau osteneala, s'o scoată în aceste vremi grele, în condițiuni așa de mulțumitoare. Domnul *Bodin* publică interesante și îndeajuns de argumentate studii sociale. Domnii *Cotruș* și *Rețezeanu* au versuri frumoase.

Datina e mândru împodobită cu schițe și desene de domnii *N. Popa* și *Gh. Simionescu*.

*

„**Infrățirea Românească**“, revistă socială, condusă de domnul Prof. *Cătuneanu*, distinsul intelectual dela Facultatea de Drept din Cluj, publică subt pana directorului ei, articole de doctrină naționalistă integrală, cari constituiesc un îndreptar pentru tineretul universitar.

*

„**Crainicul**“, revistă literară din Târgu-Jiu, subt conducerea tânărului și inimosului scriitor domnul *V. Cernăianu*, aduce variate producțiuni literare din Oltenia.

Artistice

Dra CHIȚI STANCIU din Cluj, debutează în București, având un mare succes artistic. Acum o lună de zile, dra *Chiți Stanciu*,

a dat un recital de dans la Teatrul „Regina Maria” din capitală, cu dansuri moderne, învățate la școala impresionistă germană, a renumitei profesoare *Paluca* din Drezda. În aceste dansuri moderne, tânără artistă are creații de o netăgăduită valoare artistică. Jocul dublat din „*Idiotul, Vântul, Viermele, Cerșetoarea, Pa-*

siune, etc., îi dau ocazie să-și valorifice talentul cu multă artă. Toată presa din București, atât cea artistică cât și cea cotidiană, au cuvinte de laudă pentru tânăra artistă, fca dlui Prof. univ. Dr. Victor Stanciu, actualul Ministru dela Domenii.

Renumita casă de filme, din Berlin, *Ufa*, a și invitat-o să-i filmeze strălucitele sale creații.

*

Domnul Z. BÂRSAN din nou director al Teatrului Național din Cluj. Când pentru prima oară, Opera și Teatrul Național din Cluj, au fost preluate de către români, în 1919, în fruntea acestui mare focar de cultură și artă românească, a fost pus omul de litere, actorul și poetul Z. Bârsan, ca unul ce suferise de pe urma nelegiurilor maghiare, fiind ardelean. În cei aproape 10 ani cât a stat domnul Bârsan, în fruntea acestei Instituții, toată lumea a fost mulțămită, atât din punct de vedere artistic cât și administrativ.

Politica însă, această plagă socială a poporului nostru în general și a tuturor conducătorilor în special, și-a vârit coada și în acest prea frumos locaș. După ce dăduse viață artei dramatice românești în capitala Ardealului, timp de aproape un deceniu, trepădușii politici, având de plasat improvizați literați și „artiști“, au găsit cu cale ca cel care scrisese „*Se face ziua, Poemul Unirii, Trandafirii roșii* și poeziile patriotice: *Ca mâini va bate ciasul și Furtuna*“, să fie îndepărtat din însărcinarea ce o avea pentru meritele sale culturale și literare și de care se achitase atât de demn. Dar această *experiență* cu înlocuirea domnului *Bârsan*, s'a dovedit nefastă teatrului. Ce a urmat se știe. Scandaluri, deficite, lefuri neachitate personalului artistic, etc., până când, „oficialitatea“ a făcut din nou apel la fostul director, spre a da iarăși viață teatrului din Cluj. Ne bucură deci — și pe drept cuvânt — această *revenire*.

*

Kibédi Sandor (ALEX. HAPCA), poetul urgisiților de soartă, al celor mici, fără glas și fără putere, publică în numărul de față al revistei noastre, o poezie — autotraducere — *Sunt oare apostoli?* Acest poet, este o apariție nouă în literatura modernă maghiară, în care a publicat patru volume de versuri, apreciate de critica literară, mai ales pentru limba armonioasă în care scrie.

Născut pe pământul Ardealului, el îl zugrăvește în culori vii și leagănul părintesc este cântat în duioase versuri.

Ducând o viață chinuită din frageda copilărie, i s'a întipărit pe întreaga lui ființă, blândețea și bunătatea nemărginită. În lumea în care trăește pare un apostol din alte vremi.

Român după tată, a învățat românește cu ușurință și se simte la largul său, în mijlocul nostru.

Lămuriri

Revista HYPERION pornește la drum cu acest număr din 1 Ianuarie 1932. E o publicație literară și artistică, apărând lunar. Cei cari o redactează au cu toții o dorință sinceră și un gând curat și cinstit: să contribuie după puterile lor, cu ceva în domeniul literilor.

In aceste pagini își vor găsi loc și vor fi primiți cu frățească dragoste, tineri și bătrâni din orice școală literară ar face parte, cu condiția ca producțiunile lor să fie isvorâte din inimă și cu talent exprimate.

N'am făcut și nu vom face nici un sgomot în jurul nostru, lăsând faptele să facă dovada trăinicieii noastre. E singurul mijloc de a putea dăinui.

Materialul literar și artistic primit la redacție, acum la primul număr, a întrecut așteptările noastre, ceiace dovedește că dela început avem încrederea multor oameni de talent și luminați.

In ce privește partea materială, am luat toate măsurile să aparem regulat, fără a cere un ban cuiva, chiar dacă nu vom avea decât puțini abonați.

HYPERION nu e revistă provincială sau regională.

Cuvântul „politică“ va fi esclus din paginile sale.

Redacționale

Publicațiile cărora le-am trimis *HYPERION* le rugăm să binevoiască a ne onora cu schimbul lor.

*

Cine primește revista noastră, nu e obligat să se aboneze, noi, dela al doilea și al treilea număr, nemai trimițându-i revista.

*

Față cu cerințele unor tineri cu alese însușiri literare și plastice, și primind și un material atât de bogat și variat, vom fi siliți în curând să aparem în 32 pagini.

*

Desenele sunt lucrate de *F. Guncser*; portretul domnului *O. Goga* e după cel al pictorului *Bessu*, iar al domnului *Panaite Istrate* după reclama ce însoțește romanul *Țața Minca*.

*

Cu începerea anului 1932, dorim cititorilor noștri multă sănătate.

Cărți apărute

Ovidius — *TRISTIA* — traducere de **Șt. Bezdechi**
Ed. «Cartea Românească» Cluj — Prețul 200 lei

C. Argintaru — *AGONIA SOARELUI* — *Ediția II-a*
Tipografia »Ardealul« Cluj. — Prețul 100 lei

Sera Furpa — *BĂTEA UN VÂNT DE NEBUNIE*
Ed. »Cartea Românească« Cluj — Prețul 90 lei

HYPERION

Revistă literară și artistică

Director : C. ARGINTARU

Apare la începutul fiecărei luni în Cluj
Redacția și Adm. : Cluj, Calea Dorobanților 60

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ABONAMENTE :

Pentru particulari 200 Lei

Pentru Instituțiuni 500 Lei

In comerț nu se găsește

TIP. „ARDEALUL“ CLUJ